

УДК 347.734(477)

Т. А. Латковська

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ БАНКУ ЯК СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Відзначаючи вагомий внесок багатьох учених у розроблення різних аспектів у сфері банківської діяльності, не можна констатувати того факту, що в умовах переходу до ринкової економіки по-новому осмислюється багато категорій, у тому числі й поняття «банку» та визначення його ролі в банківській системі як суб'єкта господарювання. Але наявність багатьох, часто суперечливих, поглядів на цю проблему вимагає дослідження не випадкового набору питань, що характеризують банківську діяльність, а відповідей на конкретні запитання, поставлені методологією. Відповідаючи на запитання: чому поняття і категорії юридичної науки, як і будь-якої іншої науки, відіграють методологічну роль, професор В. М. Селіванов зазначав, що, «закріплюючи й відображаючи результати теоретичних досліджень своїх об'єктів і предметів пізнання, вони дають нам певний погляд на розуміння явищ, що досліджуються, їхньої реальної сутності, їхнього колишнього, сущого й прийдешнього» [1, с. 3–15].

Уперше визначення поняття «банк» з'явилося в Законі України «Про банки і банківську діяльність», відповідно до ст. 3 якого банки визначалися як установи, функцією яких було кредитування суб'єктів господарської діяльності та громадян за рахунок залучення коштів підприємств, установ, організацій, населення та інших кредитних ресурсів, касове та розрахункове обслуговування народного господарства, виконання валютних та інших банківських операцій. Це визначення було надто широке тому, що, по-перше, у Законі таких операцій було зазначено аж 16, однак не вказано, чи банк повинен виконувати всі ці операції, чи тільки одну з них для того, щоб одержати відповідний статус структурного елемента банківської системи. Це давало можливість надто широко трактувати поняття «банк» і сферу банківської діяльності, чим розмивалася правова межа між банківськими і небанківськими фінансовими установами.

У 1993 році до Закону вносяться зміни та доповнення, згідно з якими заборонялося небанківським фінансовим установам відкривати рахунки, приймати вклади, здійснювати розрахунки та кредитування. Тобто це вважалося суто банківською діяльністю, тому займатися нею іншим фінансовим установам не дозволялося. Але й ці зміни та доповнення остаточно не вирішували питання про те, що ж розуміє під поняттям «банк» українське законодавство. Чи це установа, яка виконує названі вище чотири операції, що заборонені для небанківських установ, чи тільки одну з них, чи будь-яку з 16 операцій, перелічених у ст. 3 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 20 березня 1991 р. Вимога до банку про страхування депозитів, як це було зроблено в законодавстві США [2, с. 39] в українському законі навіть не згадувалася.

По-друге, визначення поняття «банк» з погляду права було не зовсім вдалим, тому що під установою в законодавстві традиційно розумілися організації, які створювалися власником для здійснення управлінських, соціально-культурних та інших функцій некомерційного характеру та які фінансувалися ним повністю або частково [3, с. 11–12]. Отже, юридична сутність банку як головного елемента банківської системи залишалася не зовсім зрозумілою. Крім того, законодавство дозволяло виконувати окремі банківські операції установам, які не є власне банками, визначивши їх як «інші кредитні установи». При цьому саме поняття кредитної установи в законодавстві не розкривалося.

Значно пізніше в Законі України «Про Національний банк України» з'явилася визначення поняття фінансово-кредитної установи. Окремо вживалося поняття «кредитна установа», хоча в глосарії зазначеного закону поняття «банк» визначалося через поняття юридичної особи, яка на підставі ліцензії Національного банку України здійснювала діяльність із залучення вкладів від фізичних та юридичних осіб, ведення рахунків та надання кредитів на власних умовах. Як зазначає А. О. Селіванов, «відмітні риси банківської установи іноді ігноруються саме в правовому розумінні, про що свідчить термінологія деяких законів, у яких поняття «банки» охоплюються загальними визначеннями, наприклад, щодо суб'єктів господарювання» [4, с. 46].

Усі вказані вище недоліки були зумовлені перехідною економічною ситуацією, в якій зароджувалося українське банківське законодавство. Зумовлені вони ще й тим, що мало місце недостатнє теоретичне опрацювання даного питання і що особливо важливе, так це те, що з часом розуміння банку набуває нового змісту, яке відображає його місце і в суспільстві, і в державі, і в банківській системі. Із зрозумілих причин відомий представник російської дореволюційної школи права М. М. Агарков, який, розглядаючи відношення банківського права до інших дисциплін, відмічав, що найближче відношення до банківського права має господарське право, підкреслював, що не існує такого логічно правильно побудованого визначення, яке б точно відповідало тому поняттю, яке мають на увазі, користуючись терміном «банк» [3, с. 9].

Багато вчених-юристів досліджували поняття «банк». Так, О. М. Олейник, говорячи про тяжіння банківського права до господарського права (оскільки йдеться про регулювання одного з видів підприємницької діяльності), вважає, що необхідність визначити поняття «банк» пов'язана з існуванням двох груп міркувань [5, с. 75]. Перша група, як вважає автор, полягає у необхідності встановити, що являє собою утворення чи суб'єкт права, який називається «банком», визначити його правовий статус та компетенцію. Друга група міркувань, не менш важливих, пов'язана з тим, щоб з'ясувати, в яких випадках необхідно утворювати банк та для яких видів діяльності немає інших правових форм, крім банку. Вважаючи, що сьогодні банки виступають ключовими елементами банківської системи будь-якої держави, важливо визначити, чому саме банки вважаються структурними елементами банківської системи, які суттєві ознаки і в чому полягає відмінність правового статусу банку від інших фінансово-кредитних установ. Дослідження таких питань необхідно проводити комплексно, адже, упустивши будь-який елемент, можна зрівняти в статусі, наприклад, банки і інші фінансові установи, недооцінити значення розрахункових відносин та рух позичкового капіталу в господарському обороті.

Професор О. І. Лаврушин відзначав, що пізнання сутності банку, як будь-якого іншого явища, вимагає відповіді не на питання про те, чим він займається, які операції виконує або виконував у процесі свого історичного розвитку, а про те, якими він характеризується якостями, що виражають його істотну визначеність, яка його специфіка, в чому його основа і, нарешті, яка внутрішня структура і звідси які операції, що впливають із сутності, банк переважно повинен виконувати [6, с. 4–5].

Характеристика банку як кредитної організації передбачає виявити коло операцій, які банк вправі здійснювати. Більш того, поняття кредитної організації повинне бути ширше, тому що воно охоплює як банки, так і небанківські кредитні організації. Причому банк виступає ніби найбільш досконалою кредитною організацією і це тому, що він може здійснювати будь-які види діяльності, як банківські, так і небанківські. Небанківські кредитні організації можуть здійснювати будь-які банківські операції, крім тих, які законом віднесені до компетенції банку. А це означає, що поняття «банк» входить у поняття «кредитна організація» поряд із поняттям «небанківська кредитна організація», разом з яким вони й утворюють це загальне визначення.

Дискусійним залишається питання про те, що означає поняття «банк» і в банківському законодавстві США. Так, американський учений П. Роуз характеризує банк як фінансовий інститут, який пропонує широкий спектр послуг [7, с. 3].

Американські автори підручника «Банківське право США» вказують, наприклад, на таку характеристику банку: «що являє собою банк, звичайно визначається при вивченні статуту або ліцензії на ведення банківської діяльності, а потім повноважень, наданих тим, хто приймає

такий статут; статuti можуть відрізнятися від статутів інших депозитних і небанківських установ» [2, с. 33–34]. Робилися спроби, і небезсупішно, довести, що банківські операції можуть виконувати і небанківські інституції. У законодавстві навіть з'явився термін «небанківський банк». Нарешті, було визнано, що банком є будь-яка установа, яка застрахована Федеральною корпорацією страхування вкладів, або виконує одну з двох операцій: приймає вклади до запитання чи переказні рахунки, або надає комерційні кредити. Як бачимо, указані автори пов'язують юридичну категорію «банк» зі статутом та дозволеною банківською діяльністю.

У праці німецького вченого Вільгельма Лексіса поняттям «банк» охоплюються всякого роду установи для здійснення банківських операцій [8, с. 32–34].

Інший німецький вчений Б. Бухвальд пропонує під поняттям «банк» розуміти «підприємство, яке займається грошовими, кредитними та іншими операціями» [9, с. 6].

Після аналізу різних поглядів щодо сутності банку вчені-економісти дійшли висновку, що банк — це «особливе кредитно-фінансове підприємство, яке здійснює різноманітні операції, зокрема, виконує основні базові функції, в процесі виконання яких, а також із приводу привласнення наявних у нього активів виникає певна сукупність виробничих відносин між різними економічними суб'єктами з метою отримання доходів, передусім привласнення прибутків» [10, с. 7].

В Юридичній енциклопедії поняття «банк» розглядається через поняття «фінансово-кредитна установа» [11, с. 189–190].

Як бачимо, різні вчені — і юристи, і економісти — по-різному визначають поняття банку: одні називають банк установою, другі — кредитною організацією, треті — інститутом, четверті — фінансово-кредитною установою, п'яті — кредитно-фінансовим підприємством, шості — пов'язують юридичну категорію «банк» зі статутом і дозволеною банківською діяльністю. Причому інколи поняття «банк» визначається шляхом перерахування окремих функцій, що виконуються ним, найчастіше ототожнюючи функції банків із певними напрямками чи видами їх діяльності, а іноді просто з окремими операціями.

Визначати банком будь-яку установу, що приймає вклади, які вкладник може на законних підставах вилучати за вимогою, та яка здійснює діяльність щодо надання комерційних позик, означає обмежувати предмет банківської діяльності лише зазначеними функціями. При такому вузькому підході багато банківських послуг залишаються поза сферою банківської діяльності. Існує чимало організацій та установ, які на підставі дозволів можуть надавати комерційні кредити, але уникають визначення їх як банків. Цим вони не порушують норм закону, але й не мають правових підстав для віднесення їх до категорії «банки».

Аналізуючи наукові дослідження поняття «банк», можна стверджувати, що це питання не є настільки простим, як це здається на перший погляд.

Слова, які були схожі зі словом *bank* та позначали різні поняття у сфері грошового обігу, увійшли до більшості європейських мов практично одночасно — в епоху розвитку торгівлі в середньовічній Європі.

У Генуї в XII ст. словом *banche* називали мінял. Стіл (або лава), на якому в середньовіччі генуезькі міняли розкладали свої монети у мішках та посудинах, називався *banca*. Старофранцузьке слово *banque* та італійське *banca* означали одне й те ж: «лавка міняли». Вони приймали грошові внески в торгівців та спеціалізувалися на обміні грошей різних міст і країн. Із часом міняли стали позичати іншим грошові внески та власні кошти і отримувати за це відсотки, що привело до перетворення мінял на банкірів. Слова *banquier* та *bankier* у французькій та німецькій мовах означають власника капіталу.

У визначенні поняття «банк» романо-германською (континентальною) та англосаксонською системами права існують різні погляди. Країни, що належать до континентальної системи права, розглядають банківську установу через сукупність здійснюваних нею функцій. Країни англосаксонської правової системи на відміну від континентальних країн відійшли від традиційного підходу у визначенні банківської установи. Так, в англійському праві акцент з поняття «банк» переміщений на регулювання банківської діяльності, тобто правил (наприклад, умов договорів), які застосовуються в банківській практиці.

У законодавстві Європейського Союзу поняття кредитного інституту було закріплено Першою банківською директивою. Усі наступні нормативні акти ЄС, які стосувалися питань регулювання діяльності кредитних інститутів, виходили саме із поняття «кредитного інституту», наданого Першою банківською директивою. Згідно з Першою банківською директивою кредитним інститутом визнавалося підприємство, діяльність якого полягала в прийманні від невизначеного кола осіб депозитів або інших коштів з обов'язковим поверненням та надання кредитів за свій рахунок. Це визначення засновувалося на класичному для праворозуміння континентальної Європи понятті «банк» як установи, що постійно займається прийняттям вкладів та наданням кредитів.

Виходячи з даного визначення, А. А. Вишневський дійшов висновку, що для того, щоб підприємство розглядалося як кредитний інститут, воно повинне задовольняти трьома критеріями [12, с. 28]:

- 1) прийом кредитним інститутом депозитів та інших коштів з обов'язковим поверненням;
- 2) прийом депозитів повинен бути основним видом діяльності такого підприємства;
- 3) підприємство лише тоді є кредитним інститутом, коли його діяльність пов'язана не тільки з прийняттям коштів з наступним їх поверненням, але й з наданням кредитів за свій рахунок.

Автор вважав, що такий підхід був надто широким для визначення банку, причому «європейська реальність банківської справи в частині суб'єктів банківської діяльності була така, що за межами визначення

залишилися значна частина інститутів, що надавали послуги, традиційні банківським, але не підпадали під визначення кредитного інституту, наданого Першою банківською директивою».

Звичайно, не можна було це вважати недосконалістю Першої директиви. Це ще раз доводило те, що різниця в банківському законодавстві різних європейських країн, а також у формах організації банківської справи в таких країнах настільки велика, що її неможливо було подолати однією лише директивою. Перша директива розглядалася як перші кроки на шляху гармонізації банківського права в Західній Європі, про що було підкреслено в її преамбулі: «зважаючи на ступінь цих розбіжностей (розбіжності між банківськими законами держав — членів ЄС), умови, необхідні для створення загального ринку для кредитних інститутів, не можуть бути утворені шляхом прийняття однієї директиви». Унаслідок цього проголошувалася необхідність у гармонізації банківського права в країнах ЄС.

Слід відмітити, що Перша директива стосувалася лише таких кредитних інститутів, як «комерційні банківські підприємства», і до сфери її дії не включалися центральні банки західноєвропейських країн, а також деякі спеціалізовані інститути, перелік яких був наведений у ст. 2(2) Першої директиви (це такі банки, як у Бельгії — комунальні ощадні банки, у Данії — «Dansk Eksportsfinansieringsfond» та «Danmarks Skibskreditfond», у Німеччині — «Kreditanstalt für Weideraufbau» та ін.).

З прийняттям Директиви ЄС від 20 березня 2000 р. багато попередніх директив (і в тому числі Перша) втратили чинність. Директива 2000/12/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 березня 2000 р. (зі змінами, внесеними Директивою Європейського парламенту та Ради 2000/28/ЄС від 18 вересня 2000 р.) [13] заклала основні правові засади банківської діяльності. Згідно із цією директивою «кредитною установою» вважається: 1) суб'єкт підприємницької діяльності, діяльність якого полягає в отриманні від громадськості депозитів або інших коштів на зворотній основі та надання кредитів за свій власний рахунок, або 2) установа, яка проводить електронні розрахунки в значенні Директиви 2000/28/ЄС Європейського парламенту і Ради від 18 вересня 2000 р. щодо започаткування діяльності та її ведення установами, які проводять електронні розрахунки пруденційного нагляду за ними.

З метою запровадження нагляду на консолідованій основі кредитною установою вважається кредитна установа, а також будь-які суб'єкти підприємницької діяльності або державні установи, що відповідають визначенню кредитної установи і які отримали ліцензію на здійснення діяльності в третій країні.

З метою запровадження нагляду і контролю за великими ризиками кредитною установою вважається кредитна установа, як це зазначено у визначенні, включаючи філії — структурні підрозділи кредитної установи в третіх країнах та будь-які суб'єкти підприємницької діяльності або

державні установи, включаючи їх філії, які відповідають визначенню кредитної установи і які отримали ліцензію в третій країні.

Фінансовою установою відповідно до вказаної директиви вважається суб'єкт підприємницької діяльності, який не є кредитною установою, основна діяльність якого полягає в придбанні участі у фінансовій установі або здійсненні одного або більше видів діяльності, указаних у п. 2—12 Додатку 1 (зокрема, надання кредитів, фінансовий лізинг, послуги з переказу грошей, випуск та обслуговування платіжних засобів — кредитних карток, дорожніх та банківських чеків тощо).

Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» визначено механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі [14]. Цей механізм включає адаптацію законодавства та утворення відповідних інституцій, необхідних для ефективного правотворення та правозастосування. Спільною стратегією щодо України Європейський Союз підтримував процес економічних перетворень в Україні та поступового наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу у певних пріоритетних сферах, серед яких є банківське право.

Таким чином, ураховуючи все вищевикладене, спробуємо визначити поняття «банк», виділивши перш за все його головні ознаки.

Деякі вчені як основну ознаку банку виділяють договірний характер відносин між банком і його клієнтами. Але необхідно зазначити, що банк у порівнянні з іншими суб'єктами підприємництва має деякі повноваження владного характеру, які не дозволяють визначити правову природу відносин між банком і клієнтом повною мірою як договірну.

Більш правильно, вважаємо, розглядати банк як підприємство, яке надає специфічний вид послуг — банківські послуги, або як підприємство особливого виду. Але саме тут необхідно враховувати те, що банківські послуги можуть надавати не тільки банки, але й інші фінансові установи. У зв'язку з цим виникає потреба чіткого розмежування цих понять.

Відомо, що основним фінансовим засобом банківської діяльності виступають гроші. У ст. 99 Конституції України закріплено, що грошовою одиницею України є гривня. Банки повинні здійснювати платежі та розрахунки на території України виключно в національній валюті.

Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року, фінансове посередництво розглядає як діяльність, пов'язану з отриманням та перерозподілом фінансових коштів. Як зазначено в кодексі, «фінансове посередництво здійснюється установами банків та іншими фінансово-кредитними організаціями» (ст. 333).

Сьогодні банк, як правова категорія, знайшов відображення у ст. 1 Закону України «Про банки і банківську діяльність», відповідно до якої банк визначається як юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати в сукупності

такі операції: 1) залучення у вклади грошових коштів фізичних та юридичних осіб; 2) розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та власний ризик; 3) відкриття та ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [15]. Дещо вужче визначення поняття банку містить ст. 334 Господарського кодексу: банк це фінансові установи, функціями яких є залучення у вклади грошових коштів громадян і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах і на власний ризик, відкриття та ведення банківських рахунків громадян та юридичних осіб [16].

Уперше в новій редакції Закону України «Про банки і банківську діяльність» законодавець визначає пріоритетну роль базових операцій і те, що лише банки, можуть здійснювати їх у сукупності. Саме сукупність цих трьох операцій: депозитні операції, які пов'язані із залученням грошових коштів у вклади; кредитні та розрахункові — розкривають основну ознаку банку, тому що окремі з цих операцій можуть здійснюватися і небанківськими установами.

Із поняттям фінансової установи в чинному законодавстві була певна неузгодженість. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національний банк України», фінансова установа розглядалась як юридична особа, що проводила одну чи декілька операцій, які могли виконуватися банками, за винятком залучення вкладів. А в ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» поняття фінансової установи надавалось більш широке значення. Відповідно до Закону фінансовою установою визнавалася юридична особа, яка надавала одну чи декілька фінансових послуг та була внесена до відповідного реєстру [17]. Фінансовими послугами, відповідно до вказаного Закону, вважаються операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб. 10 січня 2002 року з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про банки і банківську діяльність» поняття «фінансова установа» виключено з Закону України «Про Національний банк України». І на сьогодні це питання регулюється Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг». Вважаємо, що в будь-якому випадку, основною ознакою фінансової установи є надання фінансових послуг за умови отримання відповідного правового статусу та дозволу на їх здійснення.

Отже, банк є фінансовою установою, яка на підставі ліцензії НБУ має виключне право здійснювати в сукупності депозитні, кредитні та розрахункові операції. Особливість банку в порівнянні з іншими фінансовими установами полягає в тому, що банк є основним фінансовим інститутом, який покликаний здійснювати банківську діяльність, що має виключний характер. Водночас усі інші фінансові установи — це в основному спеціалізовані організації, які виконують визначене коло банківських операцій залежно від свого правового статусу. Невід'ємною частиною таких

понять, як «банк» і «фінансова установа», є юридична категорія «банківські операції», яка розкриває зміст їх діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що до головних ознак банку належать такі:

1) банк як суб'єкт господарювання може бути державною установою або суб'єктом комерційної діяльності, спрямованої на отримання прибутку;

2) банк створюється у формі відкритого акціонерного товариства або кооперативного банку;

3) банк не просто здійснює банківські операції, а в сукупності здійснює такі банківські операції, як депозитні, кредитні та розрахункові;

4) банк зобов'язаний мати статутний фонд (капітал);

5) банк володіє спеціальною компетенцією, тобто він отримує прибуток тільки шляхом здійснення визначених операцій;

6) банк діє на підставі ліцензії, виданої НБУ;

7) банк виступає ключовим елементом банківської системи.

Л і т е р а т у р а

1. Селіванов В. Поняття і категорії в процесі історичного розвитку юридичної науки / В. Селіванов // Вісник Академії правових наук України — 2005. — № 4. — С. 3—15.
2. Поллард А. М. Банковское право США : пер. с англ. / А. М. Поллард, Ж. Г. Пассейк, К. Х. Эллис, Ж. П. Дейли ; общ. ред. и послесл. А. Я. Куника. — М. : Прогресс, 1992.
3. Агарков М. М. Основы банковского права : курс лекций. Учение о ценных бумагах. Научное исследование / М. М. Агарков. — М. : БЕК, 1994.
4. Банківське право України : навч. посіб. / А. М. Жуков, А. Ю. Іоффе, В. Л. Кротюк [та ін.] ; за заг. ред. А. О. Селіванова. — К. : Ін Юре, 2000.
5. Олейник О. М. Основы банковского права : курс лекций / О. М. Олейник. — М. : Юрист, 1997.
6. Банковское дело / под ред. О. И. Лаврушина. — М. : Банк. и бирж. науч.-консульт. центр, 1992.
7. Роуз П. Банківський менеджмент / П. Роуз. — М., 1995.
8. Лексис В. Кредит и банки : пер. с нем. / В. Лексис. — М. : Перспектива, 1994.
9. Бухвальд Б. Техника банковского дела : пер. с нем. / Б. Бухвальд. — М., 1993.
10. Мочерний С. Методологія дослідження сутності банку / С. Мочерний, Л. Гришак // Банківська справа. — 1999. — № 5.
11. Юридична енциклопедія. В 6 т. Т. 1. А—Г / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Укр. енцикл., 1998.
12. Вишневский А. А. Банковское право Англии / А. А. Вишневский. — М. : Статут, 2000.
13. Official Journal of the European Communities. — 2000. — N 126, 26.05. — P. 1—59.
14. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV. — Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III (із змінами і доповненнями) // Урядовий кур'єр. — 2001. — 17 січ.
16. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19—20, 21—22. — Ст. 144.

17. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III // Урядовий кур'єр. — 2001. — 29 серп.

А н о т а ц і я

Латковська Т. А. Поняття та ознаки банку як суб'єкта господарювання. — Стаття.

Банк є фінансовою установою, яка на підставі ліцензії НБУ має виключне право здійснювати в сукупності депозитні, кредитні та розрахункові операції. Особливість банку в порівнянні з іншими фінансовими установами полягає в тому, що банк є основним фінансовим інститутом, який покликаний здійснювати банківську діяльність, що має виключний характер. Водночас усі інші фінансові установи — це в основному спеціалізовані організації, які виконують визначене коло банківських операцій залежно від свого правового статусу. Невід'ємною частиною таких понять, як «банк» і «фінансова установа», є юридична категорія «банківські операції», яка розкриває зміст їх діяльності.

Ключові слова: банк, банківське право, суб'єкти господарювання, банківська діяльність.

S u m m a r y

Latkovska T. A. Notions an Features of a Bank as an Economic Subject. — Article.

A bank is financial institution which on the basis of license of NBU has exceptional right to carry out deposit, credit and calculation operations in an aggregate. The feature of bank as compared to other financial institutions consists in that a bank is a basic financial institute, what called to carry out bank activity which has exceptional character. At the same time all other financial institutions are the mainly specialized organizations which execute the certain circle of bank transactions depending on it legal status. Inalienable part of such concepts, as a «bank» and «financial institution», a legal category is «bank transactions», which exposes maintenance of their activity.

Keywords: bank, banking law, economic subjects, banking activity.